

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedijla v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 287.

V Ljubljani, v petek 16. decembra 1898.

Letnik XXVI.

Državni zbor.

Dunaj, 15. decembra.

Danes je zbornica jako nervozna, občutljiva in nemirna. Pozna se, da je sinočnja seja trajala skoraj do 3. ure zjutraj in da mnogim poslancem brenčé še čmrlji po glavi. Nocojsnja seja je bila nenavadno mirna; mnogi poslanci so dremali na hodnikih ali si preganjali dolg čas z »istorijami«, dočim so v zbornici za blagor svojih volilcev uneti opozicijonalcí čitali dolge jeremijade proti vladi, češ da zida in podpira le gališke in dalmatinske železnice na troške nemškega prebivalstva. Večina govornikov je govorila le za časnike, kajti maloštevilni poslušalci so zevali in zdehali. Za kratkočasne odmore je skrbel vedno sokolski Wolf, ki je od časa do časa metal razne več ali manj neslane medklice na levo in desno, ter radovedno galerijo opozarjal na svojo »imenitno« osebo. Okolu polnoči zahteva Wolf konec seje, češ, da poštene ljudje ob 12. uri hodijo spat. Toda zbornica se ne zmeni mnogo za njegov krik, temveč nadaljuje debato o lokalnih železnicah ter jo tudi dožene. Opozicija je pozabila na obstrukcijo, bila je tako dobre volje, da je pritrdila brez vsakega ugovora ces. naredbi z dne 7. julija t. l. glede zgradbe ozkotirne železnice od Gabele v Hercegovini do Boke Kotorske s krilom do Trebinja, katero naredbo je vlada izdala s proslulim § 14.

A danes je bila zbornica od 1. skoraj do 3. ure pravcata židovska šola. Wolf in Schönerer sta razgrajala, nekateri so jima pritrdjevali, drugi so glasno ugovarjali ali se smejali. Posamezni prizori so bili naravnost gnjusni in skrajno nedostojni, toda v zbornici že od lani udomačeni. Komaj je

namreč pravosodni minister dr. pl. Ruber pričel odgovarjati na neke interpelacije, začne Wolf divje kričati ter med poslanci deliti današnjo številko svojega lista »Ostdeutsche Rundschau«, katero je danes drž. pravdnništvo zaplenilo. Dasi mnogi levičarji na skrajni levi niso umeli pravega vzroka uzrujanosti gosp. Wolfa, vendar so pričeli šumeti in kričati vsevpred, da ni bilo mogoče razložiti posameznih vslikov.

Vsled velikega nemira pravosodni minister preneha ter se usede. Vsled tega velika nevolja na levi. Ko pa ministerski predsednik grof Thun vstane ter izjavi, da vsled nemira ne bode prečital svojih odgovorov na razne interpelacije, in ko svoje pisane odgovore izroči predsedniku za zapisnik, tedaj pa se na levi vzdigne divji vihar. Vse kriči in vpije, da minister prezira poslanske pravice ter zanemara svoje dolžnosti. Toda grof Thun se vzdigne in odide, Wolf pa se kričeč vrti okolu preds. in zahteva besedo tako dolgo, da jo dobi. V svojem govoru ostro prijema drž. pravdnništvo zaradi konfiskacije, Schönerer in tovariši mu pritrdjujejo. Predsednik dr. pl. Fuchs najodločneje zavrne nedostojne in razžaljive izraze posl. Wolfa, katere so obsojali celo nekateri levičarji. Po daljšem kriku in ropotu prosi predsednik grofa Thuna, naj bi prečital svoje odgovore, kričače pa zaroti, da mirujejo. Grof Thun res vstane in prečita svoje odgovore na tri interpelacije. S tem je rabuka končana in zbornica je nato nadaljevala debato o uravnavi plač državnih slug. Dolej so govorili dr. Kapferer, dr. Schücker, dr. Duleba, Ressel in dr. Scheicher. Ob 1/6. uri levičar Axmann predlaga konec generalne debate; temu predlogu pritrdi vsa zbornica. Sedaj govo-

rita še generalna govornika dr. Lemisch in dr. Kurz Viljem.

Koncem današnje seje utegne biti zopet rabuka, ker hoče levica jutri sejo, predsedstvo pa šele prihodnji torek, da jutri, v soboto in ponedeljek zboruje nagodbeni odsek.

Na ulico!

(Izvirni dopis.)

Iz Trsta, 15. dec.

Tržaški »Piccolo« je zadel pravo, on ne brani z besedami, ne skriva namenov, ko se unema boj za hrvatski gimnazij v Pazinu, marveč govori glasno, očitno, on pozivlje — na ulico!

Ker je vlada dala zopet »koncesijo« mási istrskega prebivalstva, v dvakratni večini se nahajajočih Slovanov, da jim ustanovi državni gimnazij v Pazinu, in ker vsi ugovori in protesti istrske inteligence, vse spomenice na višku obzorja stoječega »Societá politica Istriana« nič ne hasnejo, ko je grof Thun lahonskim interpelantom celo osebno odgovoril, da dane besede ne prekliče — no tedaj mora pomagati ulica! Ta »elementarna moč«, pred katero se mora umakniti vse, bode zmagala tudi v tem boju, kakor je »zmagala« v raznih drugih. »Piccolo« kliče toraj na boj elemente s kamenjem, gorjačo, gnjilimi jajci in — revolverjem; kliče te elemente na ulico, da ondi s svojim navalom preprečijo to, kar ne morejo preprečiti protesti — »intelligence«.

Kaj je primorska lahonska od židovstva plačana druhal, to vedo primorski Slovani kakor mučeniki svojega verskega in narodnega prepričanja že več ko dovolj. Saj ta poulična lahonska druhal

LISTEK.

Spomini na dijaška leta.

Spisal J. B.—e.

(Konec.)

Dolgo je bilo treba čakati na rešitev prošnje, in ker se je slišalo, da se je mnogo ljubljanskih dijakov oglasilo, sem že začenjal misliti, da me ne bodo sprejeli. Nepozabni profesor bogoslovja, ranjki dr. Vončina, je imel navado, vsako leto obiskati svoje sorodnike, živeče v Novem na hrvatskem Primorju. Ustavljal se je na potu v Trnovem in par dni tudi v reškem kapucinskem samostanu. Iskren prijatelj je bil Vončina reškim kapucinom; še v šoli nam je večkrat omenjal, kako je zadovoljen, da more par dni v njihovem tihem zavetju preživeti. Njih samostan, je dejal, se mi zdi podoben izvrstnim samostanom, kateri so v srednjem veku cveteli. Sestal sem se v Trnovem s profesorjem Vončino, ki mi je povedal, da se je moji prošnji ugodilo, ter da sem vsprejet v semenišče.

Tukaj sem zopet našel svoje ljubljanske sošolce, katere sem pustil preselivši se po četrti šoli v Reko. Soznanil in pobratil sem se s tolikimi drugimi mladimi možmi, ki so se posvetili duhovskemu stanu, ter so se v »hiši čednosti in vede« pripravljali na svoj vzvišeni poklic. — Na

Slovenskem je takrat v narodnem oziru vse dremalo; še le z ustavnim življenjem se je zopet prebudila narodna zavest, vstnavljale so se čitalnice in narodna društva, začeli so izhajati novi časniki. Vesel sem bil, da sem našel v semenišču knjižnično društvo in lepo »slovansko knjižnico ljubljanskih bogoslovcev«, katera je hranila slovenske in mnoge slovanske knjige, in je bila naročena na vse slovanske liste. Marljivo so bogoslovci brali in se tudi učili drugih sorodnih jezikov, posebno hrvatskega. Da bi se bolj urili v jeziku in pravilni pisavi, smo pisali domači časnik »Lipo«, ki je prinašala zanimive in dobre spise.

Kako je rastla narodna zavest, kako so ljubili že takrat bogoslovci slovenski narod in mili naš jezik, kako so podpirali domače slovstvo, kaže mi zapisnik naročnikov raznih časnikov in slovanskih knjig, katere imam pred seboj in iz katerega hočem tu nekaj števil navesti. Imele so »Novice« v semenišču leta 1863 naročnikov 12, »Danica« 6, »Učiteljski Tovariš« 3, »Slovenski prijatelj« Einspielerjev 11. — Na Vilharjev »Naprejek« je bilo naročenih 7 bogoslovcev, na »Stimmen aus Innerösterreich« 7, »Glasnik« je imel naročnikov v semenišču 31, »Cvetje« iz domačih in tujih logov 41, Janežičevo veliko slovnico je naročilo bogoslovcev 29. V družbo sv. Mohora je bilo že takrat vpisanih 20 udov semeniščnikov.

Te številke glasno govorijo, kako so podpirali mladi duhovniki pred skoraj 40 leti naše slovstvo, takrat, ko mnogo tistih, ki zdaj duhovne grdiijo in napadajo, še na svetu ni bilo.

Nekateri bogoslovci so že takrat začeli pisateljati in so razglašali nabožne in svetne spise v vezani in nevezani besedi. Nekateri izmed njih so znani slovenski pisatelji. Skoraj vse že zakriva grob. Imena: Bonač, Lotrič, Gorenjec-Podgoriški, Strukelj-Jaroslav, Parapat, Kljun, Sušnik, Vesel i. dr. so sploh znana. Ovirala jih ni v pisanji direkcija in tudi blagopokojni knezoškof Jernej Vidmar jim ni stavil nikakoršnih zaprek, kakor se mu je včasih očitalo. Želel je le, da se posebno v prevodih iz drugih slovanskih jezikov kaj neprimerne in nepristojne ne priobči, naj se rokopisi pokažejo direkciji. Znano mi je, da je bogoslovec dopisoval in bil sotrudnik časnikom, da je spisal dramatični prizor, kateri se je predstavljal v ljubljanski čitalnici v slovesni Vodnikovih besedi 3. februarija.

Pa kam sem zašel od svojega namena! Nisem hotel opisovati semeniškega življenja, le mimogredé sem to omenil. Moj namen je bil le, zapisati prosto in brez okraskov nekaj spominov iz dijaških let; načrtati osebe, s katerimi sem prišel v dotiko, ter kraje, kjer sem živel, kamor sem zahajal.

je jedino sredstvo, s katerim »zmaguje« od židovstva zavajana klika političnih rabeljnov.

Na kak način se hoče poslužiti judovska propaganda zbesnele ulice proti hrvatskemu gimnaziju v Pazinu, tega »Piccolo« ni še povedal, pač pa si je v svesti, da »židovsko sredstvo«, katero se je tako izborna obneslo koj leta 1848 na Dunaju in potem pri vsaki priliki v naši državi proti krščanstvu in Slovanstvu, gotovo nikdar ne zgreši svojega cilja. Pričakovati je toraj, da se bode polagal temeljni kamen hrvatskemu gimnaziju v Pazinu ob bučni godbi poulične svojati, da se bode zidal, dozidal in otvarjal ob jednaki godbi in da bodo ob enakem »spremstvu« leto in dan pohajali gimnazij hrvatski učenci. Ker tako daleč vender ne sega »koncesija« primorskim Slovanom, da bode državna oblast ob enem tudi skrbela za varnost tako poslopja samega, kakor v tem posloju učeče se slovanske mladine.

Toda nekaj družega je, za kar bi se prav lahko poskrbelo, namreč od strani inteligence naših nasprotnikov samih. Ne oziraje se na to, da jih morda zares peče kulturno napredovanje primorskih Slovanov brez njihove pomoči, da, celo proti njihovi želji; ne oziraje se na to, da morajo sami priznati in da pri sebi tudi priznavajo, kako opravičena je potreba kulturnega ognjišča primorskih, vsakere kulture tudi popolnoma zmožnih Slovanov v hrvatskem Pazinu, ki šteje mimo 300 Italijanov 16.000 Hrvatov, — ne oziraje se na vse to, bi morali vender sprevideti, da je tako skozi in skozi nevredno njihovega lastnega kulturnega stališča, kakor je nevredno človeške družbe v 19. stoletja, ako hočejo preprečiti zasnovo kulturnega zavoda in se v to poslužiti celo tako ognjusnega sredstva, kakor so moralno propadli pouličski elementi, toraj elementi, katerim ni nič svetega, — tacih elementov pravimo, ki bi niti en trenotek ne odlasali hruti in metati kamenje proti njim samim, ako bi se stvari zasukale in bi te ljudi kdo plačal! Kaj vender mora govoriti tej primorski laški inteligenci njihov lastni duh, njihovo lastno srce? Povedati jim mora, da bi moralo biti 19. stoletje vek prosvete in ne narodnih bojev; koncem 19. stoletja bi se moralo pokazati, da za prosvete človeške družbe v tej visoki dobi ni merodajen ni jezik, ni narodnost, ni narodna pasma človeške družbe, marveč izobrazba sama. Jezik, ki je samo sredstvo za medsebojno umevanje, bi moral koncem tega stoletja služiti jedino za sredstvo izobrazbi posameznega naroda, nikdar pa za sredstvo brezkončnim bojem in nepopisnemu razburjenju človeške družbe.

To bi morali pomisliti gospoda primorske inteligence, ako se hočejo zares prištevati inteligenci: veseliti bi se morali prosvete onih, ki so dosedaj še zaostali, ne vsled svoje krivde, marveč vsled krutosti onih, ki niso vredni bili, da se jih bi nazivalo kulturnim; veseliti, ne pa posnemati barbarstva! Ali pa morda menijo ti krogi, da se mora proslaviti zaključek 19. stoletja baš s padcem nazaj — v srednjeveško barbarstvo? Ali so morda celo menenja, da se proslavlja vek kulture s tem, da se uniči Slovanstvo? Ne, tega niti sami ne verujejo, ker jim je dokazov dovolj, da je baš Slovanstvo zmožno prave kulture.

Zatoraj kličevo primorski inteligenci: proč z ulice, proč od barbarstva in nazaj k oni prosveti, k oni jasni zariji kulturne slave, ki je krasila baš ta italijanski rod o njega lepi prošlosti. Še več! Ne le proč od »ulice« — marveč to »ulico« samo privedite do one kulturne stopinje, na katerej bode nehala biti to, kar je — izgubljena tolpa propadlih ljudi! Ostavite to nevarno stališče, na katero vas je prisilila družba nepopolnija azijatske ere, t. j. vrste »človeškega« plemena, ki v svojem elementarnem sovraštvu do vsega, kar ni njene krvi, ščuva na medsebojni razpor nekdanj mirno med seboj živeče narode in ki je namenila smrt narodno in gospodarsko tudi vam, ki menite, da za vas ni druge nevarnosti, nego obstoj slovanskega rodu. Proč od te poti, po katerej se ne pride nikdar do miru, nikdar do vrednega življenja življenjskih darov, proč od politike narodnega sovraštvu in nazaj k ljubezni in vzajemnosti z onimi, ki vam nočejo nič žalega, marveč, ki hočejo biti srečni z vami, poleg vas v deželi, ki ima dosti prostora za vse!

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. decembra.

Volilna preosnova za nižje-avstrijski deželni zbor. V prihodnjem rednem zasedanju tega deželnega zastopa predloži deželni odbornik dr. Scheicher načrt za volilno preosnovo. Glavna določba predloženega načrta bo uvedba pete skupine popolno po vzgledu volilnega reda za državni zbor. — V peti skupini bo splošna volitev in bo izvoliti dvanajst novih poslancev, od katerih jih odpade šest na mesto Dunaj, ostalih šest pa na deželo, tako da bo deželni zbor, ki šteje sedaj 78 poslancev, štel po novem redu 90 članov. Število deželnih odbornikov se namerava povišati za dva člana. Volilni red za trgovinske zbornice in veleposestvo ostane nespremenjen. Poslednje je ukrenil predlagatelj baje vsled tega, da bo svojedobno njegovemu načrtu zagotovljena dvetretjinska večina.

Kritika na Ogerskem. Jutrišnje sejo ogerske poslanske zbornice bo vodil, ker se je častni službi odpovedal tudi drugi podpredsednik Karlos, starostni predsednik Madarasz, ki je dosegel starost 84 let in že skoro polstoletja sedi v poslanski zbornici. Mož ni poseben prijatelj sedaj vladajoče klike in je že večkrat povedal kako pikro v obraz vernim liberalnim pristašem. Prebral bo v zbornici najprej pismo drugega podpredsednika, s katerim odlaga čast, potem bo pa vodil baje zelo burno razpravo pred volitvijo predsednika. — Znano lex Tiszo so podpisali včeraj vsi poslanci, ki so se izjavili za to predlogo, in toraj nosi sedaj 244 podpisov. Vsled samomora poslanca Halassyja je postal njegov podpis neveljaven. Ker je zasedenih sedaj 411 mandatov, se pokaže večina 68 glasov. Vlada bi torej ne bila v strahu za zmago, ker so hrvatski poslanci, akoravno načrta niso podpisali, obljubili vladi pomoč, ako bi bilo le količkaj nade, da se načrt reši do novega leta. To je pa sedaj skoro izključeno, ker bo porabila opozicija ves čas za svoje protivladne namene. Ministerski svet se je včeraj dalje časa posvetoval o sedanjem kritičnem položaju ter, kakor poroča »Pesti Hirlap«, sklenil vztrajati do skrajnosti in z vsemi mogočimi sredstvi pospeševati parlamentarni red. Pritrdil je tudi kandidaturi ministra Perczela za predsedniško mesto ter sklenil glede popolitve mesta notranjega ministra staviti predloge še le tedaj, ko bo Perczel izvoljen predsednikom. — Agitacija za in proti vladi je po deželi zelo intenzivna, posebno se pozivljajo občinski zastopi, naj marljivo vlagajo proteste.

Vatikan in Dreyfusova afera. Italijanski listi poročajo iz Rima, da so se gotovi krogi obrnili s prošnjo do Vatikana, naj se na kak način izjavi za revizijo Dreyfusove afere. Neki list dostavlja, da so izšle te prošnje iz francoskih katoliških krogov. Na te prošnje je baje Vatikan odgovoril, da se iz raznih razlogov ne more vtikati v to zadevo in hoče še nadalje vztrajati v dosednji rezervi. Ta vest je pa najbrže popolno izmišljena ali vsaj v toliko neresnična, da so vložili te prošnje katoliški krogi, ko je vender znano, da se za revizijo te afere poteguje le židovska klika in od nje podkupljeni elementi.

Dogodki na Krete. Nadkomisar princ Jurij dospe v Kanejo 21. t. m. v spremstvu svojedobnega kandidata za mesto krečanskega guvernerja, Švicarja Droza, ki postane baje njegov prvi svetovalec. Priprave za vsprejem so skoro do cela gotove, admirali imajo že pripravljene svoje note, v katerih bodo naznanjali, da so dovršili svojo nalogo in izročili usodo Krete v roke nadkomisarju. Isto stori predsednik krečanskega izvršilnega odbora dr. Sphakianaki, ki že razpošilja okrožnico članom odbora, katerim naznanja, da se je ta razdružil, ker je njegova naloga dovršena. Pričakuje se, da bo princ Jurij ob svojem prihodu na otok pomilostil več kaznjencev, vsled tega mu admirali že priporočajo, naj nikar ne pomilosti zločincev v Kandiji, katere je mejnarodno sodišče obsodilo k smrti, a se jim je pozneje odmerila dosmrtna ječa, ker bi bilo sicer v nevarnosti življenje mnogih prič. Mohamedovski prebivalci se še vedno izseljujejo s Krete. Do sedaj jih je odšlo do 12.000. Mej temi jih je do 5000 prodalo svoja posestva, ostali pa so jih dali v najem kristijanom.

William Harcourt v svojem pismu na prijatelja Morleya naznanja, da odlaga dosedanje

vodstvo stranke in sploh izstopa iz liberalne stranke, češ da hoče kot navaden zastopnik angleškega parlamenta poskusiti svojo srečo. Vzroka sicer ne navaja nikakega, toda vse kaže, da ga preveč boli, ker v stranki sami ne uživa več splošnega zaupanja. Odkar je odstopil Gladstone, čegar politiko je on popolno odobral, ni imel na političnem polju nobene sreče več, in to ga je prisililo do tega koraka. Vladna glasila so nekako zadovoljna s tem činom Harcourtovim, mej tem ko »Daily News« obžaluje njegov odstop, tembolj ker ni dovolj pojasnil pravih vzrokov. Sicer so pa skoro vsi listi jedini v tem, da je Harcourtov odstop političen dogodek velike važnosti.

Cerkveni letopis.

Dekliška Marijina družba v Šmarju.

Praznik Brezmadežnega Spočetja bil je za Šmarsko faro znamenit dan, ker smo imeli v svoji sredi presvetlega knezoškofa, da slovesno vpelje dekliško Marijino družbo. Pozdravljali so škofa iz visocih lin mili glasovi zvonov in iz zelenih livad nebrojni streli topičev. Na kolodvoru je čakala pri krasnem slavlolu z napisi nešteta množica ljudij iz sosednih far, zastopnik šmarske in grosupeljske občine, požarna bramba, šolska mladina z zastavo in dekleta Marijine družbe, spremljana od svojih dušnih pastirjev in svojega vodnika gospoda kapelana Vilko Paulusa.

Josipina Potokar pozdravila je v imenu Marijinih deklet gospoda knezoškofa, podarila krasen šopek ter prosila blagoslova za vso faro. Na to smo šli v cerkev skozi krasno, z mnogimi mlaji, venci in zastavami okrašeno vas, kjer je stal drug lep slavlolu z napisi: »Prevzvišenemu v pozdrav!« in na drugi strani: »Prosimo, blagoslovite nas, Vi cerkve, domovine kras!«

Na leci nam je Presvetli v ganljivih in prepričevalnih besedah opisal pomen Marijine družbe, srečne imenoval dekleta, njih matere in vso faro, rekoč, da Marijinim otrokom smrt ne bo težka. Izrazil je željo, naj bi se tudi mladeniči združili okoli oltarja Brezmadežne in ne zaostajali za dekleti. Upamo, da te besede niso padle na skalnata tla. Na to se je vršil slovesen sprejem, pri katerem se je marsikomu zalesketala solza v očeh.

Zvečer napravili so gospodu knezoškofu pevke in pevci podoknico, požarna bramba pa je priredila čarobno bakljado. Vsa vas se je zasvetila v morju migljajočih lučic, od daleč pa so razsvetljevali temno noč žarni kresovi. Krasno je bilo razsvetljeno Šmarje na večer praznika Marije, brezmadežne kraljice, ko je neštevilna množica hvaležnih župljanov in posebno vseh 60 Marijinih otrok spremljala Presvetlega na kolodvor. Ta dan bo nam vsem, posebno pa Marijinim otrokom, ki z nekakim ponosom nosijo svetinjske, ostal vsikdar v nepozabnem, hvaležnem spominu.

Marijin otrok.

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

Ljubljana, 14. decembra.

(Konec.)

O magistratnem nasvetu, naj se od kolesarjev, ki ne potrebujejo nujno kolesa v svoji službi, in takih je sedaj okolu 900, pobira letna pristojbina 5 gl., poroča podžupan. Vseh kolesarjev je bilo do 10. m. m. 1068. Pristojbina, ki bi se stekala v ubožni zaklad, bi donasala vsako leto po tem računu 4—5000 gl. Po poizvedovanju pri magistratih raznih mest je odsek izvedel, da izmej 30 mest pobirata take pristojbine le Meran (2) in Olomuc (3 gl.), 24 mest pa niti za tablice, za katere se mora pri nas plačati 1 gl., ne pobira nobene odškodnine. Iz teh in raznih drugih razlogov priporoča odsek, da se preko nasveta magistratovega preide na dnevni red.

Odb. Lenče predlaga pristojbino 3 gld.; podpirajo ga odb. Turk, Kozak in Velkavrh, ki nasvetuje, naj se kolesaricam določi pristojbina 6 gld., proti vsakemu obdačenju kolesarjev pa govori odb. dr. Tavčar in dr. Hudnik. Pri glasovanju ni dobil večine noben predlog in pride torej še enkrat v razpravo.

Prošnji A. Uraniča, da bi smela njegova baraka na eraričnem prostoru v Hilšerjevih ulicah stati še do 1. maja prih. leto, se ugotovi.

Proračun vodovodnega direktorija, o katerem poroča odb. Šubic, izkazuje 59.320 gld. dohod-

kov, 55.749 gld. stroškov, toraj 3571 gl. prebitka, katerega bo pa v resnici blizu 10.000 gld. kakor kaže račun za letošnje leto. Proračun se nato odobri.

Odb. Kozak poroča o svojem predlogu, naj mestni magistrat stori potrebne korake, da se napravi ob mestni klavnici železnično postajališče v zvezi z nakladiščem za živino, ter predlaga, naj se predlog odstopi klavničnemu ravnateljstvu v pretres in poročanje, čemur se pritrdi.

Ostale točke se odstavijo z dnevnega reda ali pa obravnavajo v tajni seji.

Odb. Velkavrh vpraša župana, ali se porvrnejo mestne doklade onim posestnikom, katerim se je dovolil 10 odstotni popust državnega davka. — Župan pojasni, da se je dovolil popust le od državnega davka, ne pa tudi od deželnih in mestnih doklad.

Odb. Gogola interpeluje radi predpisovanja mestnih doklad na novi rentni davek, akoravno mestni zbor se ni sklepal o teh dokladah. — Župan mu odgovori, da je občinski svet sklenil pobirati doklade od vseh državnih davkov; izvzeti so le oni davki, glede katerih so si dežela ter po nji občine odrekale pravico pobiranja doklad.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. decembra.

(Presvetli knez in škof ljubljanski) se je sinoči vrnil v Ljubljano iz Škofjeloke, kjer je več dni nadzoroval ondodni uršulinski samostan in njegove šolske zavode.

(Osebnosti) Okrajni komisar Rih. Wenedikter v Postojini in deželni koncipist dr. Ernest Stadler pl. Wolfersgrün sta pridružena okrajnemu glavarstvu ljubljanskemu, deželni koncipist Silv. Domicelj, dosedaj pridružen ljublj. okr. glavarstvu, in konceptni praktikant pri deželni vladi Oton Merk sta premeščena v Postojino.

(Za vsenčilišče in nadsodišče) v Ljubljani je v včerajšnji seji poslanske zbornice po svojem poslancu vložila peticiji občina Črni Vrh nad Idrijo.

(Javne predavanja.) Predzadnjo nedeljo je predaval v veliki dvorani »Katoliškega doma« pred mnogobrojnimi občinstvom pred. g. vodijski in profesor Tomo Zupan o družbi sv. Cirila in Metoda z ozirom na cesarjev jubilej. Povdarjal je gosp. govornik, da »Družba sv. Cirila in Metoda« sloni na trdnem verskem pa tudi lojalnem stalu. Preprijazno je tudi gospod vodijski obljubil imeti o priliki še drugi govor o narodnem delu »Družbe sv. Cirila in Metoda«. — Neutrudnemu predsedniku prevažne družbe izreka odbor »Slov. kršč. socialne Zveze« za temeljito in prelepo predavanje najtoplejšo zahvalo. Po predavanju je povdarjal gosp. Gostinčar resnico, da »Družba sv. Cirila in Metoda« neizmerno koristi zlasti delavskim stanovom ob mejah Slovenstva. Kot zahvalo so zložili zbrani poslušalci majhen jubilejni dar. — Prihodnjo nedeljo pa bo predaval kanonik A. Kalan ob 6. uri zvečer o stroju in njega socialnem vplivu. Upamo, da zanimiva stvarina privabi mnogo poslušalstva.

(Pevski zbor »Glasbene Matice«.) Drevi ob 8. uri: moški zbor Dvořakov »Te deum«, jutri v soboto: skupna skušnja za »Srbske narodne pesmi«.

(Drugi koncert »Glasbene Matice«) bo na sv. treh Kraljev dan, zvečer ob 1/5. uri.

(Iz Smlednika) se nam piše: Pred kratkim je veter polomil v Žejah neko staro smreko. Učenci ljudske šole smleške so pri njenih koreninah brskali in grebli, kar najdejo v luknji strohneno škaflo. Biló je v njej 300 komadov po pol krajcarjev, večinoma iz leta 1800. Kdo jih je spravil pod smreko, se ne ve. Verjetno je, da so bili shranjeni za časa Francozov.

(Izborne sredstvo) za krotenje krivice so si zares izbrali župani goriške okolice. Zažugali so vladi, da polože vsi svoj županski posel, ako ne da slovenskemu narodu zadoščenja za nečuvstvo žaljenje v »Šolskem Domu« do novega leta. To bi bil nekako »§ 14« Slovencev. Altroche lahonska ulica! S takimi sredstvi bi se dalo marsikaj doseči, poslužujmo se jih!

(Proti hrvatskemu gimnaziju) v Pazinu skliče za nedeljo lahonska iredenta velik shod v Piran. Kaj se bode govorilo na tem shodu, kdo bode govoril in kdo poslušal, je lahko misliti, saj »črni

Piran« se je še vsikdar odlikoval po lopovstvu vsake vrste. Vlada bi storila prav, ako odposlje na ta shod ne jednega, marveč več zastopnikov in nekaj žandarjev.

(Tržaški »Piccolo« na delu.) Žid z lesnega trga je z vprašanjem hrvatskega gimnazija dobil zopet mastno kost in zdaj jo tudi gloda na vse pretege. Ni ga izdanja »Piccolovega«, da bi z vso židovsko slastjo ne šuntal tolp proti gimnaziju. Tržaške pristojne oblasti ne nahajajo v tem nič drugega, nego »nedolžno otročarijo«. Zares, kdaj pride Heraklej, da osnaži Avgrijev hlev!

(Tržaški magistrat in železniško vprašanje.) Na zadnji seji tržaškega mestnega sveta je poročal župan o odgovoru trg. ministerstva na peticijo dež. odbora glede »nujne zgradbe« direktne železniške zveze mej Trstom in Benetkami. Odgovor ministerstva se glasi, da se je na furlanski železnici ukrenilo vse potrebno za direktno zvezo z Benetkami, Italija pa da v tem pogledu še ni storila ničesar. Uvedla pa so se potrebna pogajanja. Glede železnice Ture-Predel se je unela živahna razprava o predlogu mestne delegacije, da se skupno s trgovinsko zbornico predloži vladi in drž. zboru prošnja za hitro zgradbo železnice čez Ture. Svetnik Combi je bil za železnico čez Karavanke, vender je zmagala municipalna delegacija s svojim predlogom. K temu predlogu se je pozneje pridružila še trg. zbornica. Z ozirom na zahtevo za zidanje nove direktne zveze mej Trstom in Benetkami je vprašanje pač upravičeno: koliko »direktnih zvez« z »odrešeno« Italijo si še žele tržaški »neodrešenci«? Več jih že skoro imeti ne morejo!

(Tržaški poštni ravnatelj odšel.) Dne 12. dec. dopoldne se je odpeljal bivši poštni ravnatelj vitez Pokorny na svoje novo mesto v nemški Gradec. Na kolodvoru so se poslovili od njega razni javni funkcionarji in ožji njegovi prijatelji, med njimi je bil tudi eksel. grof Goess. Dekleta laškega žensk. liceja so se prišle posloviti od hčerke g. ravnatelja ter jej v znamenje ljubezni podarile lep sopek. »Piccolo« pošilja za odišlim pojave neomejene simpatije »večine tržaškega prebivalstva«, ki je bilo ravnatelju »kot pravemu avstrijskemu uradniku« naklonjeno, »razum peščice slovenskih hujšakcev«. O ravnatelju Pokornem nočemo več govoriti, ker smo že označili njegovo nepristranost v članku »Uradniška imparcijalnost«, sodbo o njem si že napravi pravicoljubno občinstvo samo.

(Umrl) je dne 6. t. m. gospod Anton Ščulac, župnik v Novakih v Istri. Več o njem spregovorimo prihodnjič. Bil je blaga duša, za vero in narod svoj vnet duhovnik. Počivaj v Bogu!

(Lepe reči iz Višnjana.) V selu Višnjanu v Istri so na zadnjih volitvah, kakor znano, zmagali Hrvatje. Za časa lahonskega »gospodarjenja« je občina globoko zabredla v dolgove in Hrvatje so dobili — 30.000 gld. dolga in neštivilno drugih bremen. Toda domačini so se lotili dela in plačali že lepo svoto dolga. V kakem položaju so pustili lahoni občinski blagor, sledi iz tega, da zidarjem, ki so stavili župnišče, niso plačali ne jednega novca in so bili zidarji primorani napovedati starešinstvu pravdo. Toda k sodišču se ni prikazal ni jeden lahonski starešina! Zidarji so dali potem župnišče na dražbo in deželni odbor jih je še v tem poučeval. No, Hrvatje so dolg v par mesecih pokrili in stvar je bila rešena. Toda ne za Lahone. Ti so izven sebe, da so jim Hrvatje tako ponosno pokazali vrata in da zdaj tako uzorno gospodarijo. Da bi hladili svojo jezo, ker se jim zlobna misel ni posrečila, ščujejo v jednomer v puljskem zakotnem glasilu »Il popolo istriano« na vse razne načine ter sramote ugledno hrvatsko ljudstvo. Nedavno temu so celo zastrupili vodnjak v Višnjanu in se norčevali potem, da višnjanska voda »smrdi«. Na sedanjega načelnika je nekdo javno streljal iz revolverja in kjer more, napada s kamenjem Hrvate propadla lahonska druhal. Ta jeza Lahonov izvira iz jednega vzroka, ker vidi, da se ljudstvo ne dá vjeti v židovske mreže in pokvariti ter se nadalje trdno drži na sveti krščanski stvari. Vrhunec blamaže za katero se sodrga hoče znašati nad Hrvati, je pa to, da vlada podpira tu in tam narodnje težnje, da je nedavno naklonila občini 1200 gl. podpore in je poslala občini nekaj hrvatskih knjig v izobrazbo naroda, in konečno to, da se je našel celo italijanski glas, ki je v »Istrii« razkril vse rokovnjaško gospodarstvo židovsko-lahonske klike v

Istri. Take in jednake so lepotije, proti katerim se je boriti hrvatskemu narodu v Istri za svoj narodni in gospodarski obstanek.

Društva.

(Odbor ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Črnomlju) vabi k zabavnemu večeru, katerega priredi dne 18. decembra t. l. v prostorih gostilne »Grad«, s sodelovanjem mestne godbe na lok. — Vspored: 1. Kofetarice, damski kvintet s spremljevanjem glasovira. 2. Gostovanje čarovnika Mr. Pantalijerja. 3. Veseljaka, kuplet. 4. Bratranec, burka v jednem dejanju. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina 50 kr., za obitelj 80 kr. K obilni udeležbi vabi odbor.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 16. decembra. Razmerje mej vlado in slovansko zvezo se je nekoliko izboljšalo. Slovanski poslanci za trdno pričakujejo, da Thun kmalu izpolni svojo obljubo. Rusini so z zakonom o lokalnih železnicah zadovoljni. Poskusi italijanskih poslancev, preprečiti osnovo hrvatskega gimnazija v Pazinu ter ga prestaviti v Kastvo, so se izjalovili. Thun je italijanskim poslancem to naravnost izjavil.

Dunaj, 16. decembra. Prihodnja seja poslanske zbornice je v torek 20. t. m. Nadaljevala se bo razprava o uravnavi služabniških plač. Isti dan ima sejo tudi gospodska zbornica, ki bo rešila predlogo o lokalnih železnicah.

Dunaj, 16. decembra. Pravijo, da bo opozicija vložila protest proti temu, da bi se nagodba podaljšala s pomočjo § 14.

Dunaj, 16. decembra. »Wiener Zeitg.« poroča, da je na lastno željo odpoklican dosedanji avstro-ogerski poslanik v Petrogradu, princ Liechtenstein.

Dunaj, 16. decembra. Nagodbeni odsek je do sedaj rešil 15 §. Do torka bo odsek dovršil svoje delo in po praznikih pridejo njegovi predlogi takoj pred zbornico.

Zagreb, 16. decembra. Minulo noč je umrl predsednik hrvatskega deželnega zbora, Danilo Stanković, v dobi 65 let.

Reka, 16. decembra. Na parniku »Lacromia« je pričelo minulo noč goreti, vender se je posrečilo ogenj udušiti brez večje škode.

Budimpešta, 16. decembra. Nekatere občine bodo z nezaupnicami prisilile one poslance, ki niso podpisali Tiszovega načrta, da odlože mandate. — Ljudska stranka razpošilja po vsej deželi obrazec za izjave proti načrtu. Adresni načrt opozicijonalnih strank razpošljejo v raznih jezikih po celi Evropi.

Budimpešta, 16. decembra. Pesnik in poslanec Jokai piše v »Nemzetu«, da so sedanje razmere na Ogerskem podobne onim na Poljskem pred delitvijo kraljestva. Poljsko kraljestvo ni bilo poraženo na bojiščih, ampak v zbornicah. On sluti mrliškega duha na Ogerskem in svari ogerske politike, naj ne kopljejo grobu sreči svojega naroda.

Rim, 16. decembra. Zunanji minister Canevaro je odgovarjal v včerajšnji seji na interpelacijo posl. Barzilai-ja o septemberskih dogodkih v Trstu. Minister je dejal: Akoravno so velike simpatije in naklonjenost, ki jih gojimo do prebivalstva onstran meje, ki je združeno z nami po jeziku in rodu, vender se ne moremo vmešavati v njih zadevo, kakor bi tudi mi ne mogli dopustiti, da bi se druge vlade vmešavale v naše zadeve. Razločevati treba mej italijanskimi podaniki našega kraljestva in mej onimi v drugih državah. Ako ne bomo pazili na ta razloček, storili bomo zelo slabo uslugo vsem Italijanom v teh krajih. Iz popolno zanesljivih poročil našega poslanika in konzulov je pa razvidno, da oblasti niso proizročila nemirov in jih tudi niso podpirala. Res so se pojavljali napadi, kakoršnim pri nas ni mogoče najti primere (!), toda grajo nad njimi naj izreka omikani svet in ogibati se moramo vsakih pretiravanj. — Ubili in ranili niso nikogar in škoda, proizročena Italijanom, znaša 1500 gld. Ako sem ter tje avstrijska policija ni postopala

dovolj strogo in je morda nastopila prepozno, je tem strožje postopala avstrijska vlada napram krivcem, in sicer tako lojalno, da si moramo le čestitati k stališču, katero je pri tej priliki pokazala z nami zvezana in sprijateljena vlada. Zahvaliti moramo cesarja Frana Josipa, ki je ne glede na veliko žalost osebno posredoval, da so sodišča krivcem prisodila primerne kazni.

Berolin, 16. decembra. Poslanika Eulenburga je vsprejel včeraj avstrijski cesar na njegovo željo v posebni avdijenci. Poslanik mu je izročil pismo cesarja Viljema.

Berolin, 16. decembra. Zasedanje drž. zbora je preloženo do 10. januarja. V včerajšnji seji je socialist Bebel napadal vlado radi izгона avstrijskih podanikov ter zelo ostro kritikoval cesarjev govor pri otvoritvi nove cerkve v Jeruzalemu. Pozdravil pa je prijateljsko zvezo z Anglijo. — Posl. Liebermann pa je govoril o „zatiranju“ Nemcev v Avstriji ter jih zagotavljal sočustvovanja Nemcev na Pruskem.

Bern, 16. decembra. Zvezni zbor je za leto 1899 izvolil predsednikom zveznega sveta dosedanjega podpredsednika radikalca Müllerja, podpredsednikom pa radikalca Hauserja.

Carigrad, 16. decembra. Evropski admirali ostavijo Kreto 21. t. m. Nadkomisarju

princu Juriju bodo nasvetovali, naj pomilosti 13 k smrti obsojenih zločincev ter naj jim prisodi primeren zapor.

Smrti

V hiralnici:

13. decembra. Mihael Trebec, gostac, 75 let, ostarelost.

V otroški bolnišnici:

15. decembra. Ivana Zaman, sirota, 12 let, jetika.

V bolnišnici:

12. decembra. Ivan Derentin, kajzar, 44 let, jetika. — Mihael Kolenc, kajzar, 61 let, ostarelost.

14. decembra. Frančiška Friškovič, dnarica, 48 let, pyemia.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 3062 m.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina 24. urah v mm.
15. 9. zvečer	729.4	1.4	sr. jzah.	jasno	
16. 7. jutraj	731.8	—3.5	sr. jzah.	jasno	0.0
2. popol.	734.1	6.4	sr. sever	del. oblač.	

Srednja včerajšnja temperatura 2.4°, za 4.0° nad normalom.

Dražbe.

Josipa Chiautta iz Landola posestvo (3865 gld.) dné 17. decembra v Logatcu.

Josipa Kalinška iz Podgorja zemljišče in pritikline (seno in gospodarsko orodje) skupna vrednost 6500 gld 95 kr., dné 23. dec. v Kamniku.

Antona Kozine iz Prigorice posestvo (565 gld.) dné 31. dec. v Ribnici.

Služba organista (cecilijanca) in cerkvenika

je razpisana do novega leta.

Več se izve pri podpisnem cerkvenem predstojništvu.

Župni urad v Št. Rupertu na Dolenjskem, dné 15. decembra 1898.

878 3—1

Jan. Mervec, župnik.

Naznanilo.

Na prodaj so

860 2—2

suhi hrastovi plohi

močni po 3/4 pa tudi po 2 palca, širina je različna, ravno tako tudi dolžina. Cena primerna, kakor si kdo izbere.

Več poizvé se pri lastniku **Luki Gradišu** v Ljubljani Radeckega vas št. 1.

Na prodaj je

posestvo

v Topoljah pri Mengšu

s pohištvom, poljem, gozdi in travniki, vse v dobrem stanju. — Proda se skupno ali pa v posamičnih parcelah.

Več pové **Ant. Rihar** v Mengšu ali pa **Jan. Zorman** v Ljubljani v Kolizeju. 861 3—2

Ali ste že nakupili? Še ne!

Izvolite

Patent Satin de Chine - dežnik

z varstveno znamko in patentno številko:

☆ O.M. & C. ☆

K.K. Patent 46-2511

V Ljubljani prodaja take dežnike samo

JOŽEF VIDMAR, izdelovalec dežnikov. 877 3—1

Koverta s firmo vizitnice in trgovske račune

priporoča

Katol. tiskarna v Ljubljani.

Zavod

za 320 26—17

umetno slikarstvo na steklu.

B. ŠKARDA

Sedemkrat odlikovan s prvimi nagradami.

Specijalni zavod

za

slikanje na cerkvena okna v vsakem slogu in izdelavi.

v BRNU.

Ceniki, troškovniki, načrti, šklce in vsakoršen strokovni nasvèt brezplačno.

881 1—1

Togepolni oznanjamo svojim sorodnikom, prijateljem in znancom žalostno vest, da je ljubljani naš oče, oziroma brat, tast, ded in praded, gospod

Fran Krisper

hišni gospodar in bivši trgovec

danes ob polu 10. uri dopoldne po dolgi, hudi bolezni, v 81. letu svoje dobe, mirno v Bogu zaspal.

Pogreb bode v soboto, dné 17. decembra t. l., ob polu 4. uri popoldne iz hiše štev. 2 Pod trančo.

V torek, dné 20. t. m. bode ob 10. uri pri sv. Jakobu v Ljubljani in v župni cerkvi v Kranji sv. maša za rajnikovo dušo.

Večna luč mu sveti!

V Ljubljani, dné 15. decembra 1898.

Rajmund Krisper, sin. — **Karolina Marinšek**, Marija Grasselli, **Frančiška Urbano**, hčere. — **Josip Vinc. Krisper**, brat. — **Peter Grasselli**, **Feliks Urbano**, zeta. — **Josipina Krisper** roj. **Killer**, sinaha. — **Unuki**, unuke in praunuki.

Posebna smrtna oznanila se v Ljubljani ne bodo razpošiljala.

Severonemški Lloyd v Bremi.

866 30—2

Od vis. c. kr. ministerstva vsled ukaza dné 7. maja 1894, št. 5373 dovoljen.

Brodarstvo poštinih brzoparnikov do Novi-Jorka:

Brema - Sev. Amerika. Do Novi-Jorka.

Iz Brema vsak torek in soboto zvečer.

Iz Southamptona dotakniviš se ev.

Cherbourg vsakosredo in nedeljo

Iz Genove dotakniviš se Neapola

via Gibraltar

dva ali trikrat

na mesec.

Brema - Južna Amerika. Do Montevideo.

Do Baltimore.

Brema - Vzhodna Azija. Do Kitajskega.

Do Buenos-Ayres.

Do Japonskega.

Brema - Avstralija. Do Adelaide, Melbourne, Sydneja.

voznja po morji čez ocean do Novi-Jorka traja 6 do 7 dnij.

Najlepša in najcenejša prilžnost za potovanje.

Glavni zastopnik v Ljubljani:

Edvard Tavčar.

Dunajska borza.

Dné 16. decembra.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 10 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 » 35 »
Avstrijska zlata renta 4%	119 » 90 »
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 » 40 »
Ogerska zlata renta 4%	120 » 10 »
Ogerska krona renta 4%, 200 »	97 » 85 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	915 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	358 » 25 »
London vista	120 » 60 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 » — »
20 mark	11 » 80 »
20 frank (napoleonor)	9 » 55 »
Italijanski bankovci	44 » 40 »
C. kr. cekini	5 » 70 »

Dné 15. decembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	166 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159 » — »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	193 » 50 »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » — »
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138 » — »
Dunavske vravnave srečke 5%	130 » 50 »
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107 » 50 »
Posojilo goriškega mesta	112 » — »
4% kranjsko deželno posojilo	98 » 25 »
Zastavna pisma av. osr. zem. kred. banke 4%	98 » — »
Prijoritne obveznice državne železnice	220 » — »
» » južne železnice 3%	180 » — »
» » južne železnice 5%	125 » — »
» » dolenskih železnice 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	203 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 » 40 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 » 50 »
Salmove srečke, 40 gld.	85 » 50 »
St. Genois srečke, 40 gld.	84 » 50 »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 » — »
Ljubljanske srečke	24 » 25 »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	154 » 75 »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3500 » — »
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	430 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	64 » 50 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	112 » 50 »
Montanska družba avstr. plan.	186 » 50 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	175 » — »
Papirnih rubljev 100	127 » 25 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — **Promese** za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l., Wellzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.